

8. 1. 2004

ID: 22590

Předložení účetních dokladů

Skutečnost, že správce daně je oprávněn požadovat po daňovém subjektu předložení účetních dokladů za určené časové období nevyklučuje pravomoc soudu

Skutečnost, že správce daně je oprávněn požadovat po daňovém subjektu předložení účetních dokladů za určené časové období nevyklučuje pravomoc soudu uložit témuž subjektu, aby je vydal osobě, která prokáže existenci práva, z něž tento požadavek vyplývá.

(Rozsudek Nejvyššího soudu 20 Cdo 2184/2000, ze dne 21.1.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně H. S., zastoupené advokátkou, proti žalovaným 1) F. B. a 2) N. B., zastoupeným advokátem, o vydání účetních dokladů, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 11 C 190/96, o dovolání žalovaných proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. dubna 2000, č. j. 11 Co 58/2000 - 78, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 28. září 1999, č. j. 11 C 190/96 - 60, uložil žalovaným vydat žalobkyni doklady o příjmech a vydáních ve prospěch domu čp. 35, za roky 1991 - 1999, a to nájemní smlouvy o všech bytech pronajímaných žalovanými, dále doklady o příjmech z titulu nájemného od všech nájemníků, doklady o všech výdajích za uvedené roky, doklady o hrazení všech služeb placených žalovanými a doklady o všech příjmech z titulu placení služeb nájemníky, to vše za uvedená období, a to do 30. listopadu 1999 (bod I. výroku). Dále žalobkyni nepřiznal náhradu nákladů řízení (bod II. výroku). Soud prvního stupně měl provedeným dokazováním za prokázáno, že v průběhu řízení došlo ke zrušení spoluvlastnictví účastníků k označenému domu čp. 35, v P., a že jeho výlučnou vlastníci se stala žalobkyně. Protože též zjistil, že žalobkyně neměla a nemá k dispozici žádné doklady týkající se nemovitosti a tyto naopak má v držení první žalovaný, který souhlasil s jejich vydáním ve lhůtě do 30. listopadu 1999 (aby si mohl zajistit kopie dokladů), soud žalobě vyhověl.

K odvolání žalobkyně směřujícímu jen proti výroku o nákladech řízení a k odvolání žalovaných Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. dubna 2000, č. j. 11 Co 58/2000 - 78, připustil změnu žaloby (první výrok) a změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalované zavázal vydat žalobkyni doklady o příjmech a vydáních ve prospěch domu čp. 35 v P., za roky 1991 - 1999, a to nájemní smlouvy k bytům č. 3-9, 11-12, 14-15, 17-27 a 29, dále doklady o příjmech z titulu nájemného od nájemníků, kterým tyto byty v uvedených letech žalovaní pronajali, doklady o všech výdajích za uvedené roky, a to doklady o hrazení služeb spojených s užíváním domu, placených žalovanými, a doklady o příjmech, které žalovaní inkasovali na zálohách od nájemníků za služby domu, a peněžní deník o příjmech a vydáních tohoto domu, vše za uvedené období do 30. listopadu 1999, a to vše do patnácti dnů od právní moci rozsudku (druhý výrok). Ve výroku o nákladech řízení rozsudek soudu prvního stupně o potvrdil (třetí výrok) a nepřiznal žalobkyni náhradu nákladů

odvolacího řízení (čtvrtý výrok). Odvolací soud poukázal na to, že v projednávané věci jde - ve smyslu § 139 občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“) o spor mezi bývalými spoluvlastníky, že žalobkyně se stala výlučnou vlastnící nemovitosti a žalovaní ji doklady od domu odmítají bez právním uznaného důvodu vydat. Námitku, že žalobní petit a jemu odpovídající rozsudečný výrok je neurčitý, shledal důvodnou, upozornil však na to, že žalobkyně v průběhu odvolacího řízení přistoupila ke změně žaloby, kterou došlo ke změně žalobního petitu. Ten na základě stejného skutkového základu vyjadřuje zcela určitě, čeho se žalobkyně vůči žalovaným domáhá.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali žalovaní (zastoupeni advokátem) včas dovolání, jehož přípustnost opírají o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ a § 238 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), namítajíce, že jde o rozhodnutí zmatečné, jelikož není vykonatelné. Konkrétně dovolatelé poukazují na to, že dům, v jehož prospěch mají vydat doklady o příjmech a vydáních, není právním subjektem, k němuž by bylo možné vztahovat příjmy a vydání. Příjmy a vydání, které se týkají domu, jsou ve prospěch vlastníků domu, nikoliv k domu jako takovému. Nájemní smlouva pak není dokladem o příjmu nebo vydání. Určení nájemních smluv tak, že se mají týkat bytů č. 4 - 9, 11, 12, 14 - 27 a bytu č. 29, pak není určitým vymezením nájemních smluv; ty by musely být specifikovány označením nájemců, s nimž tyto smlouvy byly uzavřeny. Z výroku rozsudku navíc nelze rovněž dovodit, že má jít o byty nacházející se v označeném domě. Soud dále nemůže rozhodnout o vydání daňových dokladů, jež mají povahu účetních dokladů a jsou podkladem pro daňové přiznání. Podle zákona o správě daní a poplatků je daňový poplatník povinen doklady schraňovat po dobu pěti let a kdykoli je na výzvu předložit správci daně. Žalobkyně se ani rozhodnutím soudu o zrušení spoluvlastnictví nestává zpětně daňovým subjektem. Povinnost předložit účetní doklady, které se staly podkladem pro daňové přiznání, může uložit pouze správce daně a nikoli soud. Protože žalobkyně ani úpravou žalobního petitu v odvolacím řízení dostatečně neupřesnila, jaké doklady požaduje k vydání, nemohli se dovolatelé ani vyjádřit k tomu, zda požadované doklady vůbec mají; proto dovolatelé ani neakceptují poznámku obsaženou v odůvodnění rozsudku o tom, že netvrdili, že požadované účetní doklady nemají. Dovolatelé proto žádají, aby Nejvyšší soud zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Podle bodu 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001).

Dovolání je ve smyslu § 238 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. přípustné, avšak není důvodné.

Dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti k vadám vyjmenovaným v § 237 odst. 1 o. s. ř. (tzv. „zmatečností“), a (je-li dovolání přípustné) k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jinak je - v rozsahu, ve kterém bylo rozhodnutí dovoláním napadeno - vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatel obsahově vymezil (§ 242 odst. 1 a 3 o. s. ř.). Jelikož další vady řízení nejsou dovoláním namítány a z obsahu spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se zabýval otázkou, zda je dána dovolateli uplatněná zmatečnostní vada ve smyslu § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. a zda je tedy dán dovolací důvod uvedený v § 241 odst. 3 písm. a/ o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že v řízení došlo k vadám uvedeným v § 237 o. s. ř.

Ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. spojuje zmatečnost řízení se skutečností, že bylo rozhodnuto o věci, která nenáleží do pravomoci soudů.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. pak platí, že soudy v občanskoprávním řízení projednávají a rozhodují věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných, družstevních jakož i obchodních vztahů (včetně vztahů podnikatelských a hospodářských), pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

Dovolatelé spatřují existenci označené zmatečnostní vady v tom, že:

- rozhodnutí odvolacího soudu je nevykonatelné, jelikož předmětný dům, k němuž mají být vydány příjmové a výdajové doklady, není právním subjektem,
- povinnost předložit účetní doklady, které se staly podkladem pro daňové přiznání, může uložit pouze správce daně a nikoli soud.

Ze spisu se podává, že spor se vede o vydání dokladů týkajících se domu, k němuž měla žalobkyně původně spoluvlastnické právo a který je v současnosti ve výlučném vlastnictví žalobkyně. Takto vymezený předmět řízení do pravomoci soudů - v intencích § 7 o. s. ř. - přísluší.

To, že v rozsudečném výroku formulovanou povinnost nelze vykonat (že rozhodnutí v této podobě je případně nevykonatelné) nezpůsobuje (oproti mínění dovolatelů) existenci zmatečnostní vady ve smyslu § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. (nevede to k závěru o tom, že projednání a rozhodnutí věci není v pravomoci soudu), nýbrž v dovolacím řízení vedeném podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001 může zakládat existenci tzv. jiné vady řízení (srov. výše cit. § 242 odst. 3 o. s. ř.). Ze žalobního petitu převzatého odvolacím soudem do napadeného rozsudku pak dostatečně určitě vyplývá, které konkrétní doklady a za jaké období mají být žalobkyni vydány. Z obsahového hlediska ani Nejvyšší soud nemá pochybnosti o tom, že - ač mohla být užita vhodnější formulace - požadavek na vydání dokladů o příjmech a vydáních „ve prospěch domu čp. 35 v P.“ nečiní z označeného domu (nepřípustný) subjekt právního vztahu, nýbrž je jím vyjádřena žádost o vydání dokladů o příjmech a vydáních, které se k domu vztahují. Nejvyšší soud rovněž nesdílí přesvědčení dovolatelů, že rozsudek je neurčitý jen proto, že je požadováno vydání nájemních smluv k číselně označeným bytům (z výroku je podle mínění Nejvyššího soudu též zřejmé, že jde právě o byty v označeném domě) a nikoli nájemních smluv označených jménem nájemců. Požadavek na identifikaci nájemních smluv označením nájemců by i se zřetelem k charakteru sporu byl přepjatým formalismem neodpovídajícím potřebám reálného života, neboť nový vlastník domu s pronajatými byty může učinit spolehlivý závěr o tom, kdo jsou vlastně nájemci těchto bytů, zpravidla až po předložení příslušných nájemních smluv. Dovolatelům je třeba dát za pravdu v tom, že z hlediska účetního nejsou nájemní smlouvy dokladem o příjmu nebo vydání; to že tyto listiny byly souhrnně označeny jako doklady o příjmu a vydání, však podle jeho přesvědčení (při jinak řádné konkretizaci dokladů) vykonatelnosti rozhodnutí nebrání.

Skutečnost, že správce daně (jímž soud v skutku není) je oprávněn požadovat po daňovém subjektu (dovolatelích) předložení účetních dokladů za určené časové období, pak nevyklučuje pravomoc soudu uložit témuž subjektu (držiteli či vlastníku dokladů), aby je vydal (předal) osobě, která (ač daňovým subjektem pro označené období není) prokáže existenci práva, z něž tento požadavek vyplývá. Potud tedy ani v konkrétním případě nebyla naplněna existence vady řízení dle § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.

Lze tedy uzavřít, že řízení není postiženo namítanou zmatečností vadou a prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu se dovolatelům správnost napadeného rozhodnutí zpochybnit nepodařilo. Nejvyšší soud proto dovolání, aniž ve věci nařídil jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), rozsudkem podle § 243b odst. 1 a 5 o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Splnění dluhu](#)
- [Daně](#)
- [Insolvence, vylučovací žaloba](#)
- [Insolvence a pojistné na zdravotní pojištění](#)
- [Oddlužení](#)
- [Odměna insolvenčního správce](#)
- [Obtížně ocnitelný majetek](#)
- [Oddlužení](#)
- [Odporovatelnost](#)
- [Incidenční spory](#)
- [Dodání zboží dle zákona o DPH](#)